

III.BÖLÜM

Bu bölümde ağırlıklı olarak Kızılırmak deltasının batı kenarından başlayıp Adapazarı ve Bilecik'in doğusuna kadar uzanan ve Kastamonu'yu içine alan Batı Karadeniz Bölümü, Kastamonu ili, Araç ilçesi ve Akıncılar Köyü üzerinde durulacaktır.

A - KARADENİZ BÖLGESİ HAKKINDA

TARİHÇESİ

İlk kez M. Ö. 7. yüzyıl veya daha eski çağlarda Yunan şairi Homeros tarafından Paphlagonia (Paflagonya) ismi ile anılmıştır. Ne taraftan geldikleri bilinmeyen Paphlagonia adlı bir kavim buraya gelerek yerleşmiş, bunun için bu bölgeye Paflagonya, buraya gelen her millete de Paflagonya'lılar denilmiştir. (Gökoğlu, 1952 : 9) Paflagonya'yı işgal eden millet ve devletler ; Gasgalar, Etiler, Dor(Tor)lar, Paflagonyalılar, Kimerler, Lidyalılar, İranlılar, Kapadokyalılar, Helenler, Pontuslar, Galatyalılar, Bitinyalılar, Romalılar ve Bizanslılardır. Bölge, M.S. 1213 yılında çoban Hüsameddin'in işgaliyle Türklerin eline geçmiştir. (Gökoğlu, 1952 : 13)

COĞRAFİ YERİ VE SINIRLARI

Türkiye, 1941 yılında toplanan Birinci Coğrafya Kongresi'nde 7 coğrafi bölgeye ayrılmıştır. Bu coğrafi bölgeler; Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir. Karadeniz Bölgesi'nin coğrafi bölge olarak belirlenmesinde dikkate alınan başlıca özellikleri ; Kuzey Anadolu Dağları'nın kıyıya paralel uzanması, enlemin de etkisiyle nemli Karadeniz ikliminin oluşması, gümr ormanların bulunması ve kıyı boyunca nüfus ile yerleşmenin yoğun olmasıdır. (www.e-cografya.com)

HARİTA : 1 Türkiye Bölgeler Haritası

(www.e-coğrafya.com)

Bölge, ülkenin kuzeyindedir. İsmi Karadeniz'den alır. Coğrafi sınırları ; Sakarya Ovası'nın doğusundan Gürcistan sınırına kadardır. Büyüklük bakımından bölgeler arasında 3. sıradadır. Batı, orta ve doğu olmak üzere 3 bölgesi vardır.

YÜZEY ŞEKİLLERİ, İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

Bölgenin yeryüzü şekillerini III.jeolojik devirde, Alp kıvrımları sonucu oluşan doğu-batı yönündeki Kuzey Anadolu Dağları ile bu dağlar arasındaki oluklar oluşturur. Batıda üç kuşak halinde uzanan bu dağlar kuzeyden güneye doğru ; Küre, Bolu-Ilgaz ve Köroğlu dağları, ortada Canik Dağları'dır. Karadeniz boyunca uzanan dağların yükseltileri batıda 2000 m'dir.

Kıyılar fazla girintili çıkıntılı değildir. Kıyı kesim ile iç kesim arasında önemli iklim farklılıkları ve buna bağlı olarak da tarımı yapılan ürün çeşidinde değişiklikler görülür. Yağış ve eğimin fazla olması, zeminde killi toprağın bulunması, bölgede heyelanlara yol açar. Heyelan olayının en fazla görüldüğü bölgedir. Dağların kıyıya paralel olması tarım alanlarını sınırlandırır. Dağlarda eğimin fazla olması makineli tarımı zorlaştırır. Bölgede hayvan ve insan gücüne halâ ihtiyaç duyulur. Dağların

geniş yer kaplaması büyük kentlerin kurulmasını önlemiş, kentlerin kıyıda birbirine yakın ve küçük olmasına yol açmıştır.

Bölgenin en önemli akarsuları, Türkiye'nin en hızlı akışlı akarsuyu olan Çoruh, Yeşilirmak, Kızılırmak, üzerinde ulaşımın yapılabildiği tek akarsuyu olan Bartın ve Yenice (Filyos) çayları ile bir bölümü bölgede yer alan Sakarya'dır.

Bölgede göller az ve küçüktür. Başlıcaları ; Tortum, Sera, Abant, Yedigöller, Uzungöl'dür.

Bölgede Karadeniz iklim şartları etkilidir. Her mevsim yağışlıdır. Yıllık sıcaklık farkı azdır. Yazları serin, kışları ılıktır. Dağlar kıyı kesimin nemli havasının iç kısımlara geçmesini engeller. Bölgenin kıyı ile iç kesimleri arasında önemli iklim farkları görülür. Türkiye'nin en fazla yağış alan bölgesidir. Yıllık yağış miktarı 1500 mm'dir. Bu nedenle tarımda sulama fazla gerekmez ve nadas tarımı çok az görülür.

Bölgede dağların denize bakan yamaçları bol yağış aldığından gür ormanlarla kaplıdır. İç kısımlara gidildikçe soğuğa dayanıklı ağaç türleri ile bozkırlar bitki örtüsünü oluşturur. (www.cografya.dostweb.com)

YER ALTI ZENGİNLİKLERİ

Ereğli-Zonguldak havzasından çıkarılan önemli bir kısmı demir-çelik üretiminde enerji kaynağı olarak kullanılan taşkömürü, Artvin ve Kastamonu'nun Küre İlçesi'nde çıkarılan bakır, Amasya ve Samsun'da çıkarılan linyit, demirin sertleştirilmesinde kullanılan Zonguldak-Ereğli ve Artvin-Borçka çevresinde çıkarılan mangan yer altı zenginlikleridir. (www.cografya.dostweb.com)

DEMOGRAFI VE GÖÇ

Doğal koşullar nedeniyle nüfusun büyük bölümü kıyıda toplanmıştır. Nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır. Kıyı ovaları, maden ve endüstri

bölgeleri yoğun nüfusludur. Bölgede doğal koşullar nedeniyle şehirleşme oranı düşüktür.

Bölge nüfusunun yaklaşık %70'i kırsal kesimde oturur. Türkiye genelinde en fazla kırsal nüfusa sahip bölgedir. En önemli şehir merkezleri kıyı şeridindedir. Bölgedeki tarım alanlarının sınırlı oluşu, hızlı nüfus artışı, endüstrinin gelişmemesi, açık deniz balıkçılığının yapılamayışı, bölgeden diğer bölgelere özellikle Marmara'ya yoğun göçlere neden olur. Diğer bölümler göç verirken Batı Karadeniz Bölümü göç alır. Sebebi Ereğli-Zonguldak taşkömürü havzalarının varlığı, Karabük ve Ereğli'de demir-çelik endüstrisinin gelişmesidir. Bölgede iç kesimlerde toplu, kıyıda dağınık yerleşme görülür. (www.cografya.dostweb.com)

EKONOMİ

Her mevsim yağış görülmesi, yaz kuraklığı isteyen buğday, arpa, yulaf, çavdar, mercimek ve pamuk ürünlerin yetişmesini önler. Kıyı kesimde tahılın yerini mısır alır.

İç bölgelerde yağış azlığı orman örtüsünün azlığına, tahıl ve şekerpancarı gibi ürünlerin öne çıkmasına yol açar. Bölgede çalışan nüfusun %70'i geçimini tarımdan sağlar. En verimli tarım arazileri kuzeye bakan yamaçlardır.

Bölgede yetişen başlıca tarım ürünleri ; fındık, çay, tütün, mısır, elma, şekerpancarı, keten-kenevir, soya fasulyesi, zeytin, turunçgiller ve kividir. Bunlardan tütün, elma, şekerpancarı, keten-kenevir Batı Karadeniz Bölgesinde yetiştirilir.

Bölgede hayvancılık faaliyeti önemli bir ekonomik etkinliktir. Kıyı kesiminde bitki örtüsünün gür olması, yüksek dağ çayırlarının bulunması ve arazinin engebeli olması ve nemli iklim nedeniyle büyükbaş hayvancılık yapılır. Küçükbaş hayvancılık bölgenin iç kesimlerindeki ovaların kenarlarında yaygındır. Arıcılık ve endüstriyel faaliyetleri de gelişmiştir. Sivas'tan çıkarılan demir cevheri, Samsun limanı vasıtasıyla taşınarak Karabük ve Ereğli'deki fabrikalarda işlenir. Kastamonu'nun

Küre ilçesinde çıkarılan bakır, Samsun bakır işletmelerinde işlenir. Bölgede üretilen şekerpancarı Tokat, Amasya ve Kastamonu şeker fabrikalarında işlenir. Kağıt Endüstrisi Giresun, Zonguldak ve Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinde bulunur. Kereste-tomruk endüstrisi en fazla Sinop, Bartın, Zonguldak, Bolu, Düzce ve Kastamonu çevresinde gelişmiştir.

Yer şekillerinin ulaşımı engellemesi, doğal limanlardan yoksun olması, ana ulaşım yollarına sapa kalması Karadeniz Bölgesi'nin gelişimini yavaşlatmıştır.

Yaylacılık, rafting faaliyetleri son yıllarda gelişen turizm faaliyetlerinden biridir. Her mevsim yağışlı olmasından dolayı deniz turizmi gelişmemiştir.

Görüldüğü gibi Batı Karadeniz Bölümü, genel olarak dağlıktır. En gelişmiş şehri Zonguldak'tır. Orman ürünleri ve ormancılık önemli gelir kaynağıdır. Batı Karadeniz'in en önemli katkısı maden çıkarma ve işleme alanındadır. (www.cografya.dostweb.com)